

Zas Latweefchu draugs.

1840. 17 Oktbr.

42^{tra} Jappa.

J a u n a s i n n a.

Is Waltenbergu draudses, Bidsemmé. No turenés mums ais-walkar sinna nahkuse, kà taggad tur eetoht ar brandwihna atfazzi-fchanu. Skann tà: pee mums gan daschi, kas atfazzijschi, Deewam schehl atkal bruhle, bet tok tee paschi wairs ne fakka wis, ka tas effoht labs darbs un ka to waijagoht darriht, bet winni pehz beigta reibuma un pahrzeestahm strahpehm un kad sawus peenahkamus darbus pa reisi ne warre isdarriht, behdigi nopuh-schahs: "al mums, ka mehš sawas labbas apnemšchanas ne spehjam peepildih! al brandawihns, brandawihns, ka tu ar saweem zeeteem mihletojeem muhs at-wihlis us wezzahm grehku tekkahm un us wezzu nelaimi, no kurrahm un kurras jay bijam swabbadi!" — Bet daschi simti un tuhksfoschi paleek ustizzami pee sawas swehtas apsohlišchanas. — Kaut nu gan dauds nedširdigi irr, kas ne labpraht klausu to zeenigu mahzitaju sauzeja balsis, kas sawdamas sawz, lai atgreeschahs no pohsta dšehreena, tok gohds Deewam, tizzigu ne truhst, kas tahs labpraht klausidami, pateet apbohmi.

• Kas to Kungu bihstahs, ta dwehsele irr swehtiga.

Kahds deewabihjigs Wahzsemmes waldineeks preekschajòs laikòs ar sawu karra spehku bija ispestijis pilssehtu, ko eenaidneeki ilgù laiku un ittin zeeti bij apsehdufchi. Winsch sawam karra = spehkan preekschà schat pilssehtà eejahje. Wissi tohenu pulksteni skanneja, wissi laudis tà kà seela straume tam gahje pretti, wissi, winnu eeraudsidami, mettehs zekòs, un rohkas faleekoht us augšchu pazehle. — Kad winsch us tirgus-plazzi bij atnahjis, un saldati garràs reisès stahdijufchees, tad pilssehtas preekschneeks runnu teize par sawu un gohdu, un laudis jo skannigi sahje gawileht, un sawu glahbeju augsti usteift. Bet winsch pats nu preekschneekam us winna runnu, wisseem dširdoht, atfazzijsa tà: kungs mihtais! es preezajohs, ka juhsu laudis mannu labbu prahtu atsiht; bet schi sawa, schi gawilešchana un wissa pateišchana peederr Deewam, kas mannim labbus karra = wirsneekus, un štirgus un drohschus karrorajus, — kas mannim scho uswarreschanu dewis, un zits ne kas! Bes winna pats ne esmu ne kas, un mehš wissi nok ne ko ne paspehjam! — Sakkajt laudim, lai paleek zekòs. —

To fazzidams, firgu apgreese un faweem pawaddona opzihreem dewe pawehle-
fchanas. Schee auliffi prohjam, un tuhdat wiffi kareogi un uswarrefchanas
fihmes pee semmes lohziyahs; un wifs karraspehks un wiffi laudis dseedin dsee-
daja: "Nu Deewu wiffi lihds" u. t. j. pr.

• Pawehli tam Kungam fawu zellu; winsch gan darrihs.

Kahdam gohdigam un deewabihjigam pilssehtneekam dauds nelaimes bija fa-
wâs mahjâs. Wiffi behnini winnam jau bij apmirruschi, tad wehl pehdigais
dehls, labs un gohdigs puisens, nosihke. Tâ pat winsch arri eelsch karra, fl-
tôs laikôs un zaur nikneem zilwekeem dauds naudas bija pamettis.

Lihds schim winsch gan weenumehr stipri un drohschi bija tizzejis, ka Deews
it kâ tehws par winnu gabdaschoht; bet schahs behdas, kas zitt' palkat zittu
usnahze, padarrija winna firdi gluschi behdigu un isfamiffuschu. — Kahdu deenu
winsch, kohri behdadamees, laukâ bij isgahjis. Tê diwi nabbagi algadschi winna
preekschâ staigaja, kas ittin lihgsmi sawâ starpâ farunnajahs. Tad schim prah-
tâ schahwahs schahs dohmas: scheem lautineem dauds masak, ne kâ mannim; tatschu
wiini tahdi lihgsmi un firds=meerigi! Nu tad es teescham ne darri pa reisi, ka
weenumehr behdajohs par to, kâ pahrtifschu pafaulê. Es tâ pat arri, us Dee-
wu pataudamees, lihgsms buhschu sawâ firdi. Winsch ir manni ne atstahs, nedf
pamettis! Winsch lauku tê it smucki ar pulkitechm apgehrbj, winsch schai bag-
gatai maifitei us tihumeem leek augt, — schim teescham arri maifes buhs man-
nim un seewinai. Ja taggad wiffi muhsu behrni wehl buhtu dshwi, ak! kur
tad behdatohs! Tas Kungs teescham lihds schim wiffu labbi darrijs; darrihs
ir us preekschu! — No scha brihscha winna firds weenumehr us Deewu pafah-
wahs, un bija ar meeru, kaut ko Deews dewe un peefuhrija. Winsch arri peh-
zak weht gruhâ stimmibâ tekrite, un tam breefmitigas fahpes bij ja zeesch, zittâ
reife arri jau fahze bihteos, ka azzu gaisminu pamestu, un ka paliktu gluschi
nabbags; bet ar weenu winsch ar drohschu prahtu fazzija: es pawehly tam Kun-
gam fawu zellu; winsch gan darrihs! —

• Ne bihstees no darba gruhtibahm.

Ehrman — tâ tehws dehlu usrunnaja — tu ammatu gribbi mahzitees. Nu
ja eefahl, jo 14 gaddi tew jau pilni. Es dohmaju, labbi buhs, kad tu par
kurpneeku mahzitees. "Bet ja zits ammatu tewim labbat' patihl, tad fakki. Pee-
speest ne gribbu.

Ehrmans fazzija: tehticht mihtais! labprahet gan gribbetu palikt par dahrs-
neeku. Tik jaufti irr dshwoht un darbotees ar smuckahm pulkitechm, ar kesbe-
ru, pluhmu, un ahbotu un bumbehru-kohzineem! — Tehws dewe pee dahrs-
neeka. — "Bet pehz kahda laika Ehrmans atkal nahze mahjâs, schehlodamees,
ka tur weenâ gabbalâ wajagohet noseektees, un rahpu eet pee semmes; rakfcha-
na ar effohet gruhâ leeta. "Jau muggurs un zelli fahpjoht. "Ne warroht is-
turrecht.

Deh; to Ehrmans nu gribbeja palikt par jehgeru. Winsch fazzija: salkâ meschâ, tur pascha branga dshwofchona! — Tehws fazzija: labbi! labbi! — Bet Ehrmans drihs atkal bija mahjâs, fazzidams: ka no rihta preefsch gaismas ne marroht panest to gaisu; brihscham effoht miglains, brihscham atkal breefmigi falstoht.

Nu Ehrmanam sweineeku ammits patikke. Sazzija: ta teescham buhs labba leeta, us fkaidras straumes ar laiwinu schurpû turpû eet, un tihklus iswilkt, kas pilni ar leelahm, brangahm siwim, tâ ka ne kahjina ne paleek flapja! — Tehws ar meeru. — Bet arri schis darbs Ehrmanam par ilgotni ne patikke. — Tas irr flapjsch ammits! — tâ winsch fazzija — uhdens man apnihtst pa wissam! Tur jau bailes! —

Gallâ nu par pawaru gribbeja mahjitees. Winsch fazzija tâ: luhk! dahrsneekam, jehgeram un sweineekam wajaga, pawara rohks doht wissu, fo tik audse un dabbu, un schim gahrdu kummasu ne kad ne truhkst. — Bet ne zil ilgi atkal nahze mahjâs, gauschi schelodamees. — Wifs gan buhtu labs — tâ fazzija — ja tikkai ugguns ne buhtu. Bet preefsch deggoscha ugguns-kurra stahwedams, jau dohmaju, pats iskuht no teela farstuma!

Nu tehws fazzija it no teefas: fo nu? Tu ne kur ne effi meerâ? Kas tewim patihk eesahkumâ, tas tewim drihs atkal apnihtst. Kad us semmes, un gaisâ, us uhdens un pee ugguns jau ne effi meerâ, un ne warri panest; nu, tad tewim pa wissam ja iseet ahrâ no pasauls, ka tik meera warri dabbuht. — Nu jau ja paleek pee kurpneeka!

Gan dascha dshwes-kahrta jaukl isleekahs;
Tot katrai arri sawas grubtibas.

• Kas us sawu baggatibu palaujahs, tas isnihts.

Zaunam zilwekam bij baggats tehws. Par to dohmaja: tehwan naudas; fo mannim tad dauds wehl wajadsehs mahjitees? — Tâ nu usauge, un patikke dumfch un ne saprascha. — Kad tehws bija mirris, tad winsch wissu mantu dabbuja. — Nu palikke rupjsch un lepns, un darrija, kas ween winnam schahwahs prahâ. Mannim irr naudas — tâ winsch dohmaja — un tad mannim ne kas ne truhks! — Sinnams, nu wissi gohda-kaudis no winna ateahwahs, un ne weens ar schahdu rupju un beskaunigu zilweku ne gribbeja pihtees. Wes prahâ un sinnas dshwodams, schis arri dauds naudas par wêlkt ischreja; dauds schim arridsan isgahje par strahpes naudu, fo bija makfahje par to, kad strihdeschahu un kidas bija zehlis, woi zittam netaisnibu darrijis; un tas gan dauds reis gaddijahs.

Tâ nu par ilgotni naudas puhrihsch tam isfihke; jo no ta ween winnam bij ja dshwo. Pats ne fo ne bij mahjitees, ar fo maisi pelnitees. — Jau pamahstinaam sahze lihst sweschâ kullirê; laudis arri dewe us parradu, jo winnu wehl turreja par baggatu wihru. Bet kad ne spehje ardoht, un ne weens winnam wairs ne tappinaja; tad palikke pehdigs nabbags. Weenigais glahbeis badda

mirrejam bij nu baltas speekis, ar fo ubbagòs gahje, maifi mekledams un luhgdamees preefsch kauschu durwin.

Zapeh; ne ustizzi sawai naudai, fa arri grehkòs ne frichti, un faunà ne paleezi, fà schis. — Kas us sawu baggaribu palaujahs, tas pohstà ees; bet tee taisni sakohs. (Sakk. w. 11, 28.) Updohma, zil daschadi laizigas mantas suhd, zil daschs labs jau fà baggats sahjis, un fà nabbags beidsees; zil dascheem baggariba jau aishahjusi ar ungguni, woi ar uhdeni, ar karru un dahrgem laikeem. Dauds arri palikkuschi nabbagi zaur nikneem parradneekem, dauds zaur nerahrneem behrneem. Ne kahdai leetai tik mas warr ustizzeht, fà laizigahm mantahm. — Salki teem baggateem — tà Pahwuls raksta — fa tee ne palaujahs us to nepastahwigu baggaribu, bet us to dshwu Deemu. (1 Tim. 6, 17.) Un Dahwids salka: swehtigi irr wiffi, kas us to Kungu palaujahs. (Dahw. ds. 2, 22.) Bet ihstena un pateefiga baggariba irr jebkurra labba leeta, fo effi mahzijeas.

M i h k l a.

Meezinsch appalsch un bes sahjahm Labpracht ar man lusejahs;
Esinu un bes dshwibas; Jo kad labbi man noperr,
Saunekli eelsch wiffahm mahjahm Tad ne weens man ne sakerr.

Simna, zil naudas 16. Oktober mehni deenà 1840 eelsch Nihges maksaja par daschahm prezzehm.

Par	Maksaja:		Sudr. naudà.		Par	Maksaja:		Sudr. naudà.	
			Nb.	R.				Nb.	R.
1 puhu rudsu, 116 mahzianus smaggu	1	70	1	70	1 pohdu (20 mahzianeem) wafu			7	—
— meeschu, 100 mahzian. smaggu	1	15	1	15	— tabaka			—	65
— kweeschu, 128 mahzian. smaggu	3	50	3	50	— sweesta			2	60
— ausu		80		80	— dseltes				75
— firnu	1	60	1	60	— linnu, frohna			2	—
— rupju rudsu = miltu	1	65	1	65	— brakka			1	80
— bihdeletu rudsu = miltu	2	20	2	20	— kannepu			—	90
— bihdeletu kweeschu = miltu	4	—	4	—	— schlihtu appinu			3	—
— meeschu = putrainu	1	60	1	60	— neschlihtu jeb prezzes appinu			1	80
— eefala	1	15	1	15	— muzzu silku, egli muzzà			6	75
— linnu = sehklas	4	—	4	—	— lasdu muzzà			7	—
— kannepu = sehklas	1	60	1	60	— smalkas sahls			4	—
1 wesumu seena, 30 pohdus smaggu	3	—	3	—	— rupjas baltas sahls			4	75
barrotu wehrschu galu, pa pohdu	1	—	1	—	— wahti brandwihna, pussdegga			9	50
					— diwdegga			12	50

Elhds 15. Oktober pee Nihges irr atnahfuschi 1134 fuggi un aishbraufuschi 976.

Drishw drikkelt. No Widssemes General-gubernementes pusses:

Dr. C. E. Napier sky.

Zⁿ No. 42.

S i n n a.

Zaur semmes wahrteem eenahkoht Nihgâ, un taisni to kall=eelu staigajoh
lihds widdu, atradde zittkahrt pa labbu rohku us kall=eelas stuhri to apteeki, fo
jau no wezjeem laikeem nosauze to kauwu=apteeki, un kas nu apteekera-kun-
gam Weifs peederr. Schi apteekte arri taggad gan wehl tai paschâ eelâ, bet
pa kreifu rohku, druszin wairak us augschu, tam reismânnu nammam gluschi
pretti, kam wahrds: Stadt London. Apteekera-kungs zaur scheem raksteem leef
fluddinacht, ka wissas sahles winna apteekê spehzigas, un apsohla lihds ar saweem
kaidim wisseem pirzejeem ustizzami buht.

Nihgâ 1840.

